

РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ: СУТНІСТЬ, ПРОБЛЕМИ В РАМКАХ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ УКРАЇНИ І ЄС

У 2014–2016 роках Україна досягла значного прогресу у процесі наближення регіональної політики до принципів, стандартів, моделей і підходів, які прийняті у ЄС. Державна регіональна політика України поступово і послідовно перетворюється по суті в політику згуртованості, в інвестиційну політику, спрямовану на підвищення конкурентоспроможності усіх територій країни і зміцнення загальнонаціонального економічного, соціального і політичного простору та міжрегіональної співпраці, партнерства та солідарності. Підписано нові угоди, прийнято поправки до Законів, змінено вектор реформ. Нова парадигма регіональної політики, яка була концептуально, законодавчо й інституційно сформована у 2014–2016 роках, передбачає перехід від надмірно централізованої моделі та галузевого «низхідного» підходу, які панували досі, до збалансованої багаторівневої системи управління регіональним розвитком.

Основний акцент змін полягає у тому, щоб задіяти недостатньо реалізований потенціал в усіх регіонах шляхом максимального залучення до спільної роботи усіх важливих суб'єктів регіонального розвитку. Якісна система управління публічною політикою передбачає наявність та належне, інтегроване функціонування основних складових політики: планування; фінансування; реалізація; моніторинг та оцінювання;

Перед регіональною політикою України нині постала низка викликів, належна відповідь на які принципово важлива для досягнення її дієвості та підвищення ролі регіональної політики в державній політиці загалом: По-перше, регіональна політика як система заходів впливу на розвиток регіонів отримала інституційного супротивника в «особі» децентралізації влади. Децентралізація вимиває ресурсну та інституційну спроможність регіонів, зміщуючи акцент на рівень місцевих громад, які інституційно орієнтовані насамперед на просторовий розвиток. По-друге, регіоналістика досі не сформувала в Україні чіткого поняття регіону як предмету дослідження, об'єкта управління для регіональної політики та суб'єкта розвитку. По-третє, проблемою є надмірна кількість суб'єктів, які здійснюють управління регіонами. Вчетверте, регіональна політика залишається переважно імпліцитною – вбудованою в систему усіх галузевих політик, тому - залежною від цих політик. Вп'яте, інформаційний супровід регіональної політики сконцентровано на питаннях децентралізації влади, що, серед іншого, пояснюється й пріоритетною увагою саме до цього процесу з боку інституцій ЄС.

Натомість, реформа регіональної політики майже не береться до уваги. Вшосте, «гібридна» війна, що відбувається в Україні, вимагає застосування і «гібридних» інструментів впливу на непідконтрольні та анексовані території й постконфліктні регіони. Зокрема, найбільшої актуальності набувають питання окреслення соціально-економічних взаємовідносин з окремими районами Донецької та Луганської областей та формування схем реінтеграції господарства цих територій до національної економіки.

Послідовна імплементація Угоди про асоціацію України та ЄС та просування України до впровадження європейських управлінських моделей вимагає європейських принципів регіональної політики. Державною стратегією регіонального розвитку на період до 2020 року, ухваленою у 2014 р., а також ухваленим у 2015 р. Законом України «Про засади державної регіональної політики» надано низку важливих відповідей на сучасні виклики. Питання регіональної політики в Україні регулюються низкою нормативноправових актів, найважливішими серед яких є закони України «Про стимулювання розвитку регіонів», «Про місцеві державні адміністрації», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про Генеральну схему планування території України», «Про державні цільові програми», «Про транскордонне співробітництво», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного та соціального розвитку України» тощо. Певні сподівання на упорядкування та удосконалення законодавчої бази у цій сфері пов'язувалися із Законом України «Про засади державної регіональної політики», який, на жаль, не є досконалим, проте дає ряд нових можливостей громадам, місцевому самоврядуванню.

Так, згідно ст. 19 передбачено створення Агенцій регіонального розвитку - неприбуткових установ, утворених на засадах партнерства між державним, приватним та громадським секторами, організаціями роботодавців та їх об'єднаннями з метою ефективного реалізації державної регіональної політики, засновниками яких можуть бути: Верховна Рада Автономної Республіки Крим та Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська, Севастопольська міські ради та відповідні державні адміністрації

Співзасновниками агенцій регіонального розвитку можуть бути регіональні торгово-промислові палати, регіональні асоціації підприємців, регіональні представництва всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи асоціації органів місцевого самоврядування регіону, вищі навчальні заклади, наукові установи, профільні громадські об'єднання регіону. Можливість створення Агенцій чітко реалізує євроінтеграційний орієнтир України та імплементації Угоди про асоціацію України з ЄС, спонукає також до повнішого врахування складових європейської Політики зближення (Cohesion Policy). Так, для визначення пріоритетних напрямів, на яких буде зосереджено пряме фінансування

регіональних проектів розвитку залучено і громаду.

Аби перетворити проблему відмінності регіонів у нові можливості для їх розвитку необхідно визначити супутні реформи, які необхідно здійснити для досягнення максимальної ефективності фінансування регіональних проектів розвитку; скоординувати в рамках єдиних регіональних стратегій розвитку виділення фінансових ресурсів декількома розпорядниками; спростити процедури надання заявок, отримання та звітності за коштами, що спрямовуються на регіональні проекти розвитку, без зниження ефективності контролю завдяки впровадженню складових електронного врядування; сприяти залученню місцевими громадами коштів європейських та інших міжнародних фондів; виділити в окремі пріоритетні напрями розвиток транскордонної співпраці та розширення участі України у макрорегіональних стратегіях, що здійснюються Євросоюзом. Забезпечення практичного включення вищевказаних пріоритетів до управлінських документів на урядовому та відомчих рівнях потребуватиме внесення відповідних змін до Закону України «Про засади державної регіональної політики» та Державної стратегії регіонального розвитку.

Література

1. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 5 лютого 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/156-19>
2. «Economic pragmatism series». Нова регіональна політика для нової України: Аналітична доповідь / Інститут суспільно-економічних досліджень. – Київ, 2017. – 36 с.
3. План дій «Україна – Європейський Союз» від 12 лютого 2005 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_693
4. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18 березня 2004 р. № 1629-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/>
5. Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу: Указ Президента України від 11 червня 1998 р. № 515/98 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/615/98>
6. Association Agreement between the European Union and its Member States, of the one Part, and Ukraine, of the other Part [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://glavcom.ua/pub/2012_11_19_EU_Ukraine_Association_Agreement_english.pdf
7. Official Journal of the European Union, 1995. – L 311/2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ:L:1995:311:SOM:EN:HTML>
8. Капіца Ю. Наближення законодавства України до законодавства ЄС відповідно до Угоди про партнерство та співробітництво між Європейським Союзом та Україною // Український правовий часопис – К., 1999. – Вип. 5. – С. 18–25.

9. Муравйов В. Юридична природа порядку денного асоціації між Україною та Європейським Союзом // Віче. – 2012. – № 8. – С. 16–21.

10. Проблеми гармонізації законодавства України з міжнародним правом. – К., 1998. – С. 88.

УДК 342.4 (043.2)

Єрко Г. Г., к.ю.н.,
Майстренко О. Б., студент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

РЕФОРМА ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ

Державна служба має забезпечити розумно організоване, демократичне, правове та результативне державне управління шляхом розвитку своїх інституційних засад і професіоналізації персоналу, запровадження сучасних стандартів обслуговування особи, суб'єктів суспільної системи.

Державна служба має надати державному управлінню системного характеру, програмного підходу до реалізації науково обґрунтованих, діагностованих і суспільно визнаних цілей діяльності складових державного апарату та забезпечити належне надання послуг людині, громадянину, всім інститутам громадянського суспільства, управлінський професіоналізм, законність, правову компетентність, організованість і дисципліну, результативність, раціональність, ефективність та інші риси функціонування механізму держави, яких потребують наше суспільство та держава.

Тим самим розвиток зовнішніх і внутрішніх впливів на суспільство і державу диктує необхідність постійного оновлення та відповідного розвитку державної служби.

Враховуючи сучасні інтеграційні процеси України до Європейського Союзу перед її інститутами постають непрості завдання щодо реформування та покращення, відповідно до стандартів ЄС. Це в повній мірі стосується і державної служби.

Шлях побудови державної служби європейського зразка пройшли всі наші західні сусіди - нові члени ЄС. Принципи та правила цього «будівництва» визначені програмою SIGMA - спільною ініціативою ОЕСР та Євросоюзу, спрямованою на покращення державного врядування.

Відтепер впровадження цих правил розпочалось і в Україні. Низку важливих кроків вже зроблено.

У 2016 році був прийнятий Закон «Про державну службу» (далі – Закон), який започаткував черговий етап у реформуванні державної служби, вивів на перший план питання про професійний розвиток та формування нового корпусу державних службовців. Закон запровадив